

BUITEN

15^E JAARGANG N^O. 17.

ZATERDAG 23 APRIL 1921.

EEN BOOMRIJK PLEKJE IN HET POLDERLAND.

Redacteur: Mr. A. LOOSJES.

INHOUD:

ILLUSTRATIE	BLZ. 193
VAN TWEEËRLEI RAS, (17), DOOR HAL G. EVARTS	194
HET VOORMALIGE KASTEEL DEVELSTEIN	195
INDISCHE STEDEN (SLOT), DOOR MAURITS WAGEN- VOORT, GEÏLLUSTREERD	BLZ. 196—199
HOE DE DIEREN SPREKEN (22), DOOR WILLIAM J. LONG, VERTAALD DOOR S. CILIA STOFFEL	BLZ. 197
DE GEZONDHEID IN HET SPREEKWOORD, DOOR G.	199
EEN VERGETEN EILAND, DOOR J. M. DROOGENDIJK, GEÏLLUSTREERD	BLZ. 200—203
DE BLOEMBLADEN VAN LAO-TZE (29), DOOR J. ALLAN DUNN	BLZ. 233
EEN PRACHTIGE ROOS, ILLUSTRATIE	204

BERICHTEN VAN REDACTIE EN UITGEVERS.

Men gelieve alles wat de Redactie of de Administratie van dit weekblad betreft te adresseeren aan de Uitgevers Scheltema & Holkema's Boekhandel, Rokin 74-76, Amsterdam, met de toevoeging: „Voor de Redactie” of „voor de Administratie van het Weekblad Buiten”. Duidelijke naam en adresvermelding wordt verzocht ook achter op de foto's.

De uitgevers verzoeken beleefdelyk dit blad te noemen als men naar aanleiding van eene advertentie, een aanvraag of een bestelling aan een adverteerder doet.

Tevens gelieve men achter op de foto's duidelijk aan te geven, wat ze voorstellen.

Afzonderlijke nummers: Prijs 40 cts.

VAN TWEEËRLEI RAS

17)

DOOR HAL G. EVARTS.

BIJ elke herhaling maakten zij, telkens als hij aankwam, het papiertje los, bekeken het en prezen Flash, terwijl zij er hem aan lieten ruiken om het te onderzoeken. Na eenige wandelingen heen en weer wist hij, wat er van hem verlangd werd en liep hij reeds met de vaste overtuiging, dat zij dit bedoelden met hun bevel. Echter was de reden van dit alles hem nog allesbehalve duidelijk. Maar eindelijk drong het begrip tot hem door, eerst langzaam aan, toen met een plotselinge volledige zekerheid van de waarheid. En dat kwam door het standvastig herhalen van één beweging. Telkens werd hem het papier voorgehouden om er aan te snuffelen. Eerst zeide dit hem niets. Maar toen begon hij vaag te begrijpen, dat het iets te maken moest hebben met die tochten heen en weer. Van dat oogenblik af was hij, zoodra Betty of Moran een stukje papier opraapten, druk in de weer, omdat hij wist, dat hij dan spoedig uitgezonden zou worden. Hij voelde, dat menschen er middelen van gemeenschap op nahielden, die boven zijn verstand gingen. Dat papier moest zeker wel een boodschap zijn — het moest, door zijn hulp, een verbinding tusschen die twee tot stand brengen. Hij had niet het minste begrip van het geschreven woord; als het papier hem toegestoken werd, onderzocht hij het steeds met zijn neus in plaats van met zijn oogen. Het zintuig, waar hij zich het meest op verlaten kon, was nu eenmaal de reuk. Hij stelde zich voor, dat er aan het papier een zekere geur was, waardoor die twee zijn beteekenis begrepen. Een tijdlang besnuffelde hij elk stukje met gretige aandacht, maar hij kon niets bijzonders aan de lucht bemerken; ten laatste gaf hij het maar op. Hij had niet den aanleg van den mensch, dien aanleg, die ons er toe drijft, juist die dingen te willen doorgronden, waarover een waas van geheimzinnigheid ligt. Er was niet het minste nut in, zich op te winden over iets, dat, naar hij begreep, zijn

verstand te boven ging; hij stelde zich dus tevreden, met de papiertjes heen en weer te brengen, omdat zij het nu eenmaal graag wilden.

De kleine uitspringende punt boven aan den wand van de kloof, die Moran dien eersten morgen gekozen had, bood een wondermooi uitzicht over een wijde uitgestrektheid land, en het meisje bracht er heel wat tijd met hem door. Flash wist, dat er een verandering in hun onderlinge verhouding had plaats gegrepen. De vreemdheid, die hun den eersten tijd een zekere terughouding opgelegd had, was geheel verdwenen; in plaats daarvan, was er een nieuwe teedere strooming tusschen hen bemerkbaar, en Flash voelde, dat die van dag tot dag sterker werd. Hij hoorde het in hun stembuiging en ving trillingen op, waarvan zij zichzelf niet bewust waren.

Nu was het leven heerlijk voor Flash. De beide uitersten in hem vonden bevrediging. De twee menschen, van wie hij hield, waren bijeengebracht en hij kon van hun beider liefde genieten. Wanneer die andere aandrang bovenkwam, wanneer de wolfsnatuur zich oppermachtig deed gelden en alle banden verbrak, dan rende hij in den nacht met de spookachtige wolvenbende en doodde, doodde met vreugde en zonder de vrees voor harddravende paarden en vervolgers op zijn spoor.

Gedeeltelijk begreep Moran den strijd tusschen de overgeërfdede instincten, die alle daden van Flash beïnvloedde. Zoo goed hij kon, legde hij het aan het meisje uit.

„Iedere handeling heeft voor hem twee kanten,” zeide hij tot haar. „Bij alles, wat hij doet, wordt er een dubbele tegenstrijdige drang op hem uitgeoefend door de aan elkaar tegenovergestelde neigingen van hond en wolf. Hij heeft wel de vreemdste schikking tusschen die beiden weten te treffen, die ik nog ooit gezien heb. Hij is niet, zooals de meeste half-rassen van zijn soort, altijd een wonderlijk mengelmoes: neen — hij zwaait, als de slinger van een klok, van wild naar tam en omgekeerd. Het lijkt wel, of de twee vijandige stroomingen in Flash nooit samensmelten; hij is twee aparte dieren in één — twee geesten regeeren beurtelings hetzelfde vleesch, de ééne zacht en liefhebbend, de andere wreed en woest in den hoogsten graad. Begrijp je, wat ik bedoel?”

„Ja, en het is waar,” antwoordde Betty. „Hij is de liefste en trouwste hond, dien ik ooit gekend heb. Maar die lobokreet, dien hij uitschreeuwt, als hij er alleen op uit is en zich als wolf gedraagt — zie, dat is de wildste afschuwelijkste klank, dien ik mij voorstellen kan, die spreekt van dood en verderf. Die twee tegenstrijdige neigingen, waarvan je spreekt, hebben zich niet tot een halfslachtig karakter vermengd; maar, nog verscherpt door de herhaalde botsing, is elke aanleg op zichzelf sterker geworden en gegroeid, tot de beide uitersten ieder voor zich een machtige persoonlijkheid hebben weten op te bouwen.”

„Zoo is het,” zeide Moran. „Je hebt het uitstekend ontleed: je woorden geven de ziel van Flash goed weer — tenminste voor zoover een menschenverstand ooit de ziel van een hond verklaren en begrijpen kan.”

Hij reikte zijn kijker aan het meisje toe.

„Ik ga een oogenblik weg,” zeide hij. „maar niet lang. Ik ga iets halen, dat ik je graag eens wil laten zien. Ik heb er al dagen lang het oog op.” Flash volgde hem het wildpad af de kloof in. Moran bukte zich van tijd tot tijd en plukt: iets af, dat hij in zijn hoed borg. Hij had al lang een eland gedood, opdat zij versch vleesch zou hebben en ook de kleine voorraad uit zijn proviandtasch was al eens te voorschijn gehaald. vleesch in blik en geconserveerde groenten, maar zij verlangde zoo naar iets frisch — en nu verzamelde hij zorgvuldig de eerste heerlijk geurige wilde aardbeien van het seizoen. Flash zocht onderwijl de helling af naar klein wild. Na verloop van een uur hield Moran stil bij de deur van de hut. Hij waschte de kleine roode vruchten in de ijsskoude bron en legde ze op een tinnen schotel. Toen liet hij een blik gecondenseerden room, den grootsten schat uit zijn proviandvoorraad, in zijn zak glijden en klom weer op naar den rotswand. Toen hij halfweg was, haalde Flash hem in; een klein gestreept beestje bengelde slap uit de groote kaken van den hond. Flash droeg het naar de vooruitspringende rotspunt en legde het ernstig naast het meisje neer.

„Flash, oude lieveling!” lachte zij. „Je doet net als een man! Je maakt mij het hof met lekkernijen uit de heuvels, zooals een man het met chocolade, dincetjes en wijn zou doen. Dat is het mannelijk instinct, om de vrouw van wie hij houdt, van voedsel te voorzien.”

Zij keek op en zag Moran — ook hij had haar voedsel

gebracht — en één kort oogenblik durfde zij hem niet in de oogen kijken, maar zag ver weg over de heuvelen, terwijl zij zich met schrik afvroeg, of hij haar woorden gehoord zou hebben. Toen wendde zij zich weer tot hem en strekte haar hand uit.

„O, wat heerlijk! Geef ze mij gauw, toe” — zeide zij. „Ik smacht naar iets frisch.” Zij at ze langzaam, elke aardbei aandachtig proevend, en dankte hem telkens hartelijk. Wat Moran betreft — hij had inderdaad gehoord, wat het meisje tot Flash gezegd had. En die klank, dien Flash al zoolang in zijn stem ontdekt had, bleef nu niet langer als een ondertoon in zijn woorden doorklinken, maar waagde zich bij al, wat hij zeide, zoo triomfantelijk naar voren, dat het meisje hem wel hooren moest en niet anders kon, dan de beteekenis er van verstaan. Zij beefde innerlijk van geluk, genoot van elk zijner woorden, zooals zij van den smaak van de heerlijke aardbeien genoten had — neen, duizendmaal intensiever — en wist, dat het alles een droombeeld was, dat geen werkelijkheid worden kon.

Zij spraken slechts weinig. Om hen viel de schemering. Een zachtpaarse nevel dreef tusschen de heuvelen, verdiepte zich tot purper, en hulde de diepere dalen reeds in duisternis, terwijl de zon nog haar glinsterende stralen wierp op de met sneeuw bedekte toppen van verre bergketens. Het hart van het meisje werd met schaduw bedekt, maar dat van Moran was als verlicht door den schitterenden weerschijn van de zonbeschenen sneeuwbergen. Ten slotte overwon de nacht, behalve op één glanzende lichtplek, de rooskleurig stralende sneeuwvlakte op den hoogsten top van de Sunlight Peaks.

Toen keerde Moran zich tot het meisje en nam haar vast in zijn armen. Zij liet het toe, klemde zich zelfs aan hem vast, maar slechts voor een paar minuten. Toen het laatste licht ook van den hoogsten bergtop verdween, week zij achteruit.

„Misschien deed ik verkeerd,” zeide zij. „Maar ik ben niet meer dan een mensch. Goed of verkeerd — ik moest dat oogenblik met je hebben. Bovendien, je mag wel weten, dat ik van je houd. Je zoudt het toch wel gemerkt hebben, nu of later — hoewel wij er niet mee door mogen gaan. Ik heb één groote, onuitsprekelijk groote fout begaan, de ergste, die een meisje begaan kan.”

Moran wilde spreken, maar zij schudde het hoofd. „Inder tijd deed ik het, omdat ik meende, dat alles op het spel stond. Nu zie ik het anders: wel beteekent het nog veel voor mij, zóóveel, dat ik er bijna alles voor zou doen — maar niet meer dat, wat ik er voor deed. Dat zou ik niet meer kunnen, nu dit groote tusschen ons gekomen is. Op een keer zal ik je vertellen, wat het was — spoedig, vóór je weggaat. Je begrijpt de dieren zoo goed, bent zoo verdraagzaam tegenover hun gebreken; je zult ook wel een vergoelijking voor mij vinden.”

„Wat je ook gedaan hebt — het kan mij niets schelen,” zeide hij. „Ik wil niet eens weten, wat het is. Het is voorbij. Je bent van mij volgens de wetten van de natuur. En ik heb je noodig — nu!”

„Niet nu,” weersprak zij. „Misschien later. Ik weet het niet — ik kan het alleen maar hopen. Maar als die tijd komt, dan zal ik om je zenden, dat beloof ik je. Wil je daarmee tevreden zijn?”

„Voor het oogenblik,” stemde hij toe, „niet voor lang. Het ééne groote vaststaande feit is, dat wij bij elkaar behooren. Niets, absoluut niets, dat ik me denken kan, zou het lang tegen dat feit kunnen uithouden. Het is een natuurwet — de meest dwingende natuurwet. En als er een door menschen gemaakte conventie is, die het verbiedt, dan zullen wij die vernietigen.”

Hij trok haar naar zich toe, hield haar vast omkneld en kuste haar tot zij alles om zich vergat en nog slechts wist, dat zij hem liefhad. Van uit het dal beneden klonk daverend de schreeuw van den lobo; hij trok galmend over hun hoofden heen en sloeg tegen den rotswand achter hen, wild, oppermachtig en juichend! Moran liet haar los en trad terug.

„Ik zal het niet weer doen, maar ik wil, dat je het goed weet. Je hebt dien schreeuw gehoord. Ik heb nog nooit een liefste gehad. Ik heb jaren lang op de rechte gewacht. Je hebt me je liefde gegeven. Dat is alles, waar ik me om bekommer. Ik heb zoolang alleen tusschen wilde dieren geleefd, dat ik misschien wel wat van hun levenswijsheden in mij opgenomen heb. Ik zal die liefde, die je mij gegeven hebt, behouden. Als er geen andere manier is, dan zal ik haar nemen zooals het wilde dier, dat dien kreet uitsloeg, het doen zou — zooals Flash zijn wijfje zou veroveren!”

HOOFDSTUK XIV.

Soms gelukt het met groote moeite een bepaald soort van dier na te gaan en te bestudeeren. Als men dan tot een ander soort wil overgaan, gebeurt het maar al te vaak, dat men de zaak hopeloos verknoeit, door dat men geneigd is dezelfde eigenschappen aan allen toe te kennen. Men tracht dan op de verkeerde manier het bedoelde dier te naderen, en het lukt niet. Dat komt, doordat de Natuur elk ras met een bijzondere eigenaardigheid begiftigd heeft — elk dier heeft een aparte methode van bescherming voor zichzelf en zijn jongen. Moran en Flash hadden beiden veel van deze dingen geleerd en Moran had Betty al van lastige problemen verteld, die de Natuur prachtig uitgewerkt had — dingen, waarvoor weinig menschen het ware weten.

Zij lag lang uitgestrekt op haar lievelingsplek, de uitspringenderotspunt, en overdacht wat hier gisterenavond gebeurd was. Dikwijls liet zij haar ellebogen op den rand rusten en overzag met Moran's kijker de ver golvende heuvels, waarbij zij al de hellingen en elk open park afzocht naar wild. Door al wat Moran haar verteld had, was haar belangstelling in de dierenwereld veel intenser geworden en had zij er ook meer inzicht in gekregen. Schijnbaar onbeduidende handelwijzen en gewoonten van bepaalde rassen, die haar vroeger doeleloos leken, kregen in het licht van haar nieuwe kennis een geheel ander aanzien.

Zij zag een kudde wijfjes-elanden, die aan den rand van een open plek tusschen het sparregroen graasden. Zij verwonderde zich niet meer als vroeger, dat er bij zoo'n grooten troep wijfjesdieren geen enkel kalf was. Zij wist, dat de kalveren nu ergens ver achter in het dichte bosch onbeweeglijk lagen te slapen. Dat was een van de merkwaardigheden, die Moran haar verteld had.

Want een elandkalf geeft geen lucht van zich. De prairie-wolf, die den fijnsten neus van alle dieren in de wildernis heeft, kan een paar voet onder den wind langs een pasgeboren kalf heengaan, zonder iets te merken; en een prairiewolf ruikt een muis honderd meter onder den wind.

Als het lam van een bergschaap zich beweegt, teekent het zich als een wittig vlekje af tegen den groenen weidegrond van de hooge hellingen boven de boschlijn, maar als het moederschaap haar jong alleen laat, verbergt zij het met een goed oog voor omgeving en details! Zelfs het scherpe gezicht van den op roof uitzijnden arend kan het onbeweeglijk slapende lam niet onderscheiden van de witachtige rotsklompen op een met kei- en kiezelstenen bedekt veld.

Door de bladeren van de boomen heen spikkelt de zon lichtplekken op den grond, zoodat de gevlekte pels van een jong hertje er bijna niet te onderscheiden is. Als het hert groter wordt, verandert het van kleur en verdwijnen de lichte vlekken.

Gedurende het seizoen, dat de blanken den Indiaanschen zomer noemen, en dat de Indianen als het jaargetijde van de Korte Blauwe Maan kennen, trekken de reebokken door de geheele streek van kudde tot kudde. Dan hangt er een blauwachtige nevel over de heuvels; op de open hellingen tusschen de bosschen nemen de saliestruiken een blauwgrijzen tint aan — en de nieuwe herfstpels van den zwarten reebok past zich geheel bij de locale kleur aan.

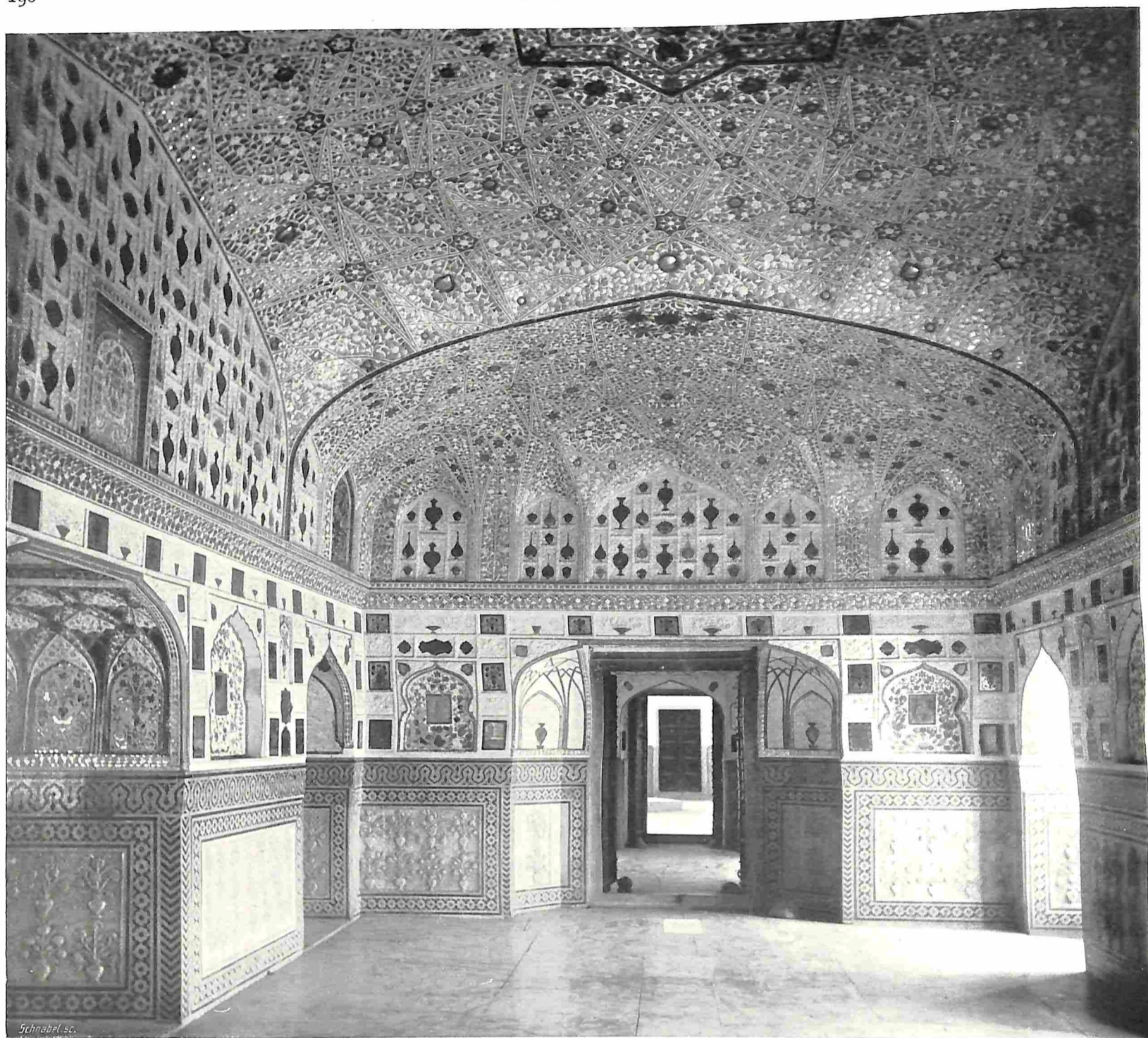
Zoo heeft ook elk dier één zintuig, dat hooger ontwikkeld is dan de overige, en gewoonlijk vertrouwt hij daar sterk op.

(Wordt vervolgd).

Het voormalige Kasteel Develstein.

Aan een schrijven van Dordrecht's archivaris, den heer J. L. van Dalen, naar aanleiding van het artikel over bovengenoemd onderwerp in „Buiten” van 2 en 9 April j.l. ontleenen wij de mededeeling, dat wat in dat artikel over de nog aanwezige fragmenten gezegd wordt, niet geheel juist is. De wapenschilden op den steen (zie blz. 179) zijn die der van Beverens, van Pyll (3 pijlen) en van den Eynde (geen keverfiguren doch bijen), Duvendoorde en Vyanen, der stichters van Develstein. Een deel der lijst, waarin deze wapens voorkomen, ligt nog op het eilandje, waar Develstein stond; een ander deel is in den muur ingemetseld.

Ten slotte deelt de heer van Dalen mede, dat een rekening van 1495 waarin van den „vischpin” sprake zou zijn, in het Dordtsche archief niet voorhanden is. Blijkens nadere mededeeling van den schrijver was hier het archief te Rotterdam bedoeld.

HET SPIEGELPALEIS IN HET FORT TE AGRA.

INDISCHE STEDEN.

(Slot).

ONGETWIJFELD, hiermee is slechts de schoonste zijde van het rijk en de regering der Groot-Mogols in het licht gesteld. Zij waren wreedaards. Hun ondeugden waren zoo groot als hun macht en aanzien. Ofschoon men dan gaarne Akbar van zijn groote ondeugden vrij pleit, niet een of zij konden huns vaders dood niet afwachten om den gouden troon te beklimmen, die door Nadir-sjah naar Teheran werd weg gesleept, en in zijn geheel nauwelijks de bergen overkon. Dsjahan stoot Dsjahanghir van den troon, maar ondergaat hetzelfde lot door zijn zoon Aurengzeb. Deze wordt ontroond door Bahadoer. Maar wat gaan ons deze misdaden aan, in de aanschouwing der schoonheid, welke zij deden stichten?

Overall in de oude Indische steden, van Kabeel en Lahore tot Benares en Haidarabad, leest gij de geschiedenis der Groot-Mogols in gehouwen en kostbaar-ingelegden steen. 't Is waar: van Babar en Hoemajoen is niet veel meer over. Babar had geen tijd om iets anders te stichten dan zijn groote rijk zelf, dat hij op de fundamenten, welke hij er voor gelegd had, nog telkens zag instorten. Men noemde hem niet om niet „de Leeuw”. Niet om niet was hij de kleinzoon van den „Manken Timoer”. Ook Hoemajoen had geen tijd. Vijftien jaar lang is hij uit zijn rijk verdreven geweest tot hij het eindelijk herwon. Maar terwijl Babar de natuur lief had, zooals uit

een door hem zelf geschreven dagboek blijkt, en hier en daar uit een door hem bevolen tuin, Hoemajoens naam is vereenigd met het grootsche mausoleum, dat Akbar voor hem te Delhi deed bouwen.

Trouwens een prinses uit het huis der Groot-Mogols liet aantekeningen na. Daaruit blijkt, dat al deze vorsten „hielden van mooie tuinen, waterwerken, vruchten en wijn. Zij waren krachtig geoeffend en beminden alle lichaamsspelen, tevens hielden zij van muziek, dichtkunst en andere geestigheden.” Niet kwaad toch, dit testimonium van een vrouw, die hen kende, maar is het toch niet wat te vleien?

Met Akbar echter begint dan de wondere schoonheid van dit Muzelmansche Indië. Op vier uur afstands van Agra liggen daar nog de bouwvallen van zijn residentiestad Fatehpoer-Sikri: van rooden zandsteen alles, wijl heel Indië rood is. Maar men waant te droomen, wanneer men ronddwaalt, meestal eenzaam, door deze, nog bijna ongeschonden paleizen, paviljoenen, baden, moskeeën. De bouw van Versailles, op last van Lodewijk XIV, is dwergenwerk vergeleken bij deze roode paleisstad van Akbar, na vijf en twintig jaar weer verlaten om haar ongezondheid. Dan, van Akbar ook, is de overgebracht te zijn. Dsjahanghir bouwt voor zijn vader het mausoleum te Sikandra, op een uur afstands van Agra:

grootsch bouwwerk, als geheel eigenlijk mislukt, immers zonder eenheid van gedachte gebouwd — maar in zijn onderdeelen schoon als het schoonste. Goed, indien Dsjahanghirs naam niet aan een volmaakt bouwwerk is verbonden, die van zijn beminde „*begoem*”, Noer-Mahal, is vereenigd met het mausoleum, dat zij heeft doen bouwen voor haar ouders die in der tijd op wat men noemt een schoen en een slof met de karavaan uit Perzië waren gekomen. Doch haar vader wist zich op te werken tot raadsman en vriend van den keizer, en was invloedrijk als niemand. Van wit marmer dit mausoleum, op Oostersche wijze ingelegd met gekleurd marmer of kostbare steenen, zooals de zalen van de „*Diwan-i-am*”, en dit doodenpaleis gelegen in een dier fraaie Perzische tuinen, welke doen denken aan een wat teveel gesnoeid rechtlijnig Paradijs. Deze oorspronkelijk Perzische naam is trouwens van dergelijke tuinen afgeleid. Het was, en is nog immer, een gebruik in deze streken van het Oosten, om de lange eenzaamheid der dooden, die wel heel veel geduld behoeven, op te vroolijken, door Vrijdag's in de nabijheid er van, zich op hun graf neer te zetten met muziek en gezang en gejoj.

Men voelt zich in de aanschouwing van dit kokette doodentempeltje lieflijk aangedaan, en waant iets schooners nimmer te kunnen zien. Zwijg, voorbarige! Gij kent de *Tadsj Mahal* nog niet: het Mausoleum van „Vrouwe Ardsjmand”, gebouwd op last van haar gemaal Sjah Dsjahan, die daar aan haar zijde rust. Ook dit is van wit marmer, gesierd door reusachtige Koraninschriften van zwart marmeren letters, het geheel omgeven door een muur met statige voorpoort, en daarbinnen twee moskeeën van rooden zandsteen, die elk voor zich reeds van Dsjahans grootsche opvatting zouden getuigen. Maar de *Tadsj Mahal*! De critiek verliest de spraak in haar beoordeeling. Zij zou wellicht de vier menaretten van wit marmer met zwart belijnd, die dezen heerlijken koepelbouw, zich weerspiegeland in het ongerimpelde watervlak der vijvers, omgeven, minder nuchter van opvatting willen zien. Doch zij vreest ongelijk te hebben, en zwijgt. Het Mausoleum zelf lijkt in zijn verrukkelijke blankheden, waarvan men niet weet of de schoonheid geboren wordt uit de zuivere en grootsche lijnen of uit den adel van het gebezigd materiaal, boven de werkelijkheid uit. De *Tadsj-Mahal* te aanschouwen in een maanlichtenden nacht, die in Indië het gemoed der menschen haast toeperst van weemoed, is een schoonen droom te droomen met open oogen en wakende gedachten. Het hoogste in bouwkunstige schoonheid schijnt hier bereikt. Al het andere, wat men vroeger gezien heeft of zien zal, is minder dan dit.

MAURITS WAGENVOORT.

1) De naam van den bouwmeester van dit heerlijk bouwwerk is, evenals die der overige bouwwerken, in Indië onbekend. Men wil, dat Europeesche bouwmeesters er aan gewerkt hebben, o.a. Austin de Bordeaux. Er is echter niet de minste zekerheid voor deze bewering.

HOE DE DIEREN SPREKEN

22) DOOR WILLIAM J. LONG.

Met toestemming van den schrijver vertaald door
S. CILIA STOFFEL.

Ik moet hier bekennen, dat ik heel weinig van bijen afweet. Ze zijn me nog een raadsel en ik wou maar liever over haar zwijgen tot ik een bij vind, die ik meen te begrijpen of iemand, die iets beters biedt, dan een uiterst vage of geheimzinnige verklaring van het zeer bijzondere optreden eener bij. Toch heb ik urenlang bij een korf op de loer gelegen, heb ik een zwerm zonder kap of handschoenen behandeld, en heb eenige proeven genomen — genoeg om er mij van te overtuigen, dat de theorie van die gemeenschappelijke ingeving niet altijd aan de feiten beantwoordt, zelfs niet onder onze honingmakers. Ja, ik twijfel er aan, of ze wel ooit steek houdt, of dat er in de natuur zoo'n geheimzinnig iets bestaat als zwerm — of groeps — of kuddedrang.

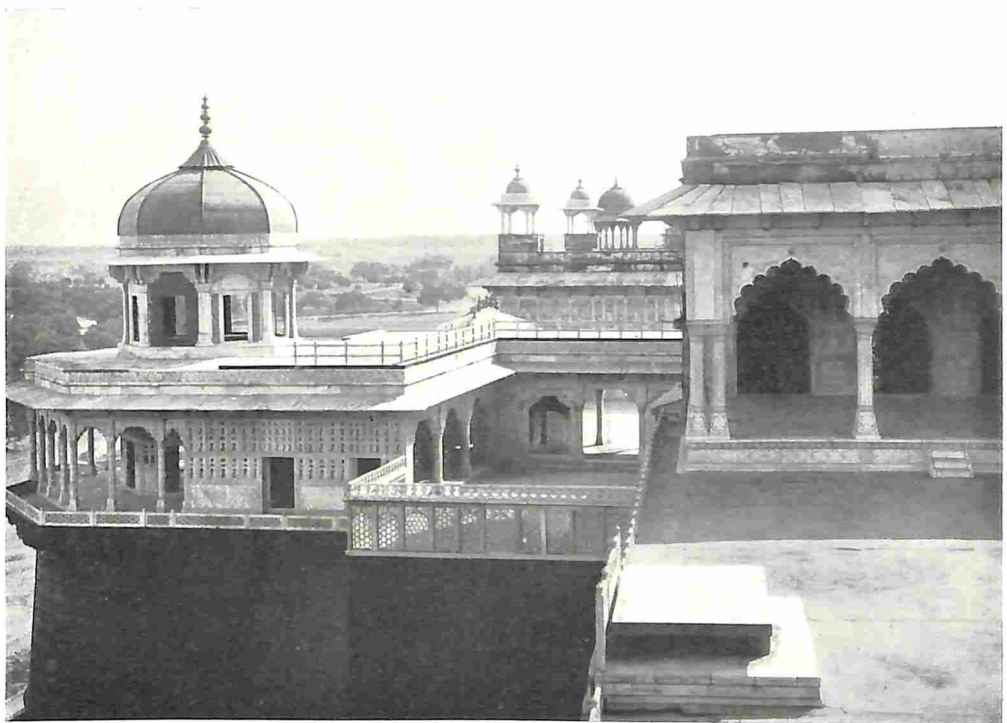
In de eerste plaats zien de bijen van denzelfden zwerm er niet eender uit en doen ze ook niet hetzelfde tenzij bij oppervlakkige beschouwing; ik heb ze tenminste zoo niet waargenomen. Bestudeer kop of pooten van twee willekeurige bijen maar eens

onder een vergrootglas, dan zult ge evenveel verscheidenheid aantreffen, als in kop of pooten van alle andere paar dieren van dezelfde soort, 't doet er niet toe, of 't dier of mensch is. Zeker, de verschillen zijn veel geringer, maar ze zijn er altijd. In hun handelwijze verschillen de bijen ook; op het eene oogenblik doen ze verwonderlijk verstandige dingen, merkwaardig domme op het andere; maar ze doen niet allemaal en altijd hetzelfde onder dezelfde omstandigheden, want als ik proeven nam met uitgezochte bijen uit denzelfden korf, heb ik heel verschillende resultaten waargenomen; dit leidt me er toe te vermoeden, dat ik zelfs hier met individuen te doen heb en niet met afzonderlijke deelen van een zwerm. Het is bijv. moeilijk om een val zoo eenvoudig te maken, dat een gevangen bij er den weg weer uit zal vinden; maar als ge met groote vindingrijkheid een val eindelijk zoo doodeenvoudig gemaakt hebt, dat het zou lijken, alsof elk dier met pooten er door de open deur weer uit moest wandelen, dan zal misschien maar één van de vijf bijen dat klaarspelen; terwijl de vier andere geduldig tot haar dood op nog grooter eenvoud wachten.

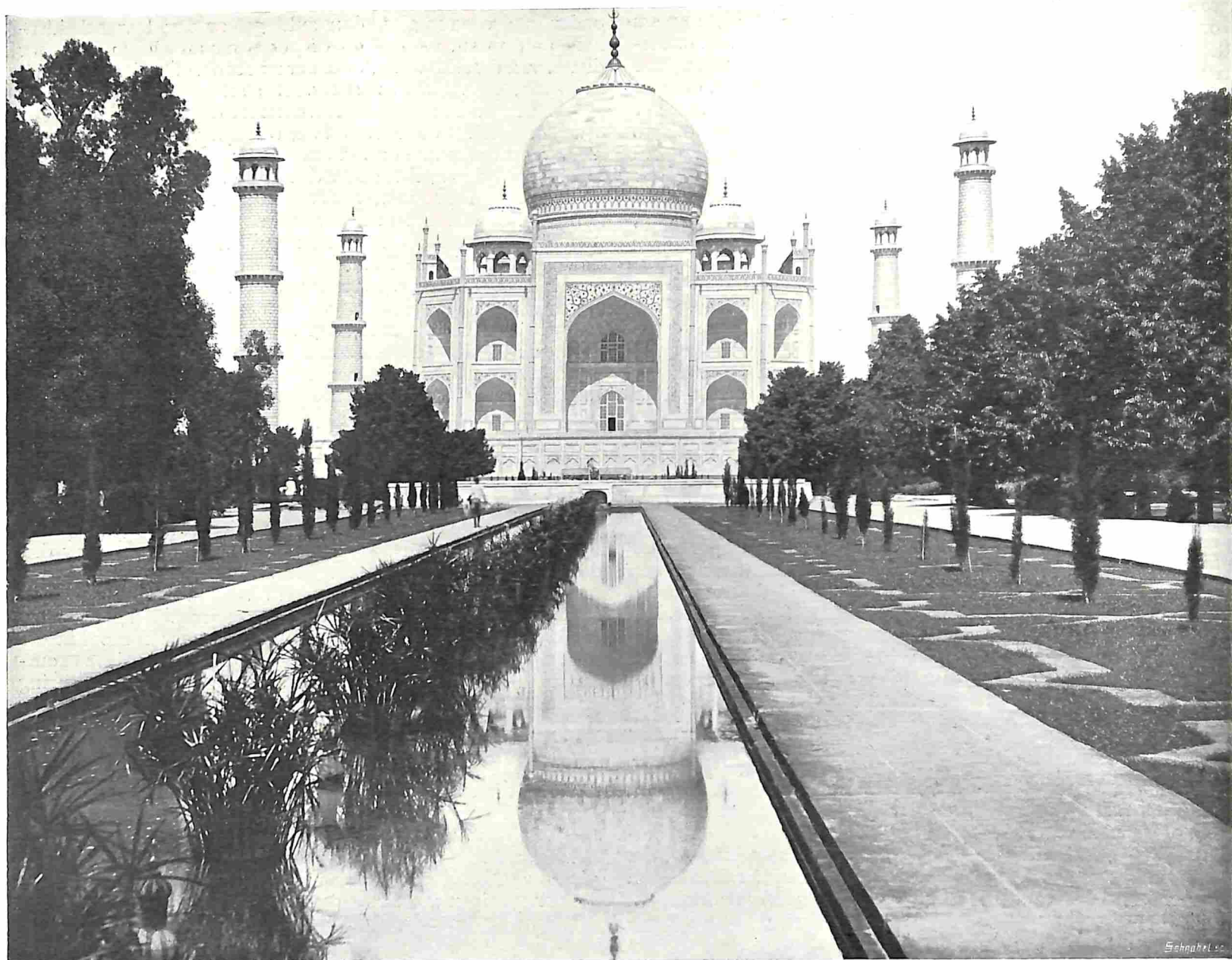
Of wel, terwijl uw oog dikwijls eenheid van handeling onder het wilde goedje ziet, zullen noch al uw gelees, noch uw eigen verstand, ooit ook maar een zier van zeker bewijs ontdekken dat er in de natuur zooiets gemakkelijks (d.i. menscheijkerwijs gemakkelijk, om een verklaring te hebben) bestaat, als een zwerm- of groepinstinct; ofschoon, evenals over den fabelachtigen strijd om het bestaan, we er eindeloos over hooren, of er theorieën op bouwen. Voor zoover wij iets van instinct afweten, is het noch gemeenschappelijk, noch onstoffelijk. Het is, om de omschrijving van Mark Hopkins te gebruiken, die net zoo goed is als een andere, en mooi om te onthouden: „een natuurlijke geneigdheid, ouder dan de ervaring en onafhankelijk van onderricht.” En het eenige, wat er noodzakelijk toegevoegd moet worden aan die schoonklinkende bepaling, is, dat het een geneigdheid is, die in een enkel wezen zetelt, elken keer weer. Ze zetelt niet en kan niet zetelen in een groep of een zwerm; ge moet ze of in elk van beide bijen leggen, of anders tusschen haar in, zoodat ze beide onaangevoerd blijven.

Met andere woorden: het zwerminstinct heeft logisch geen plaats van bestaan, is niet werkelijk; het is een luchtkasteel zonder stevigen grondslag om op te rusten.

Ook wat haar nut, haar praktischen kant betreft, is deze theorie een mislukking, omdat de dingen, die men zegt dat bijen, gehoorzaamend aan een onstoffelijk massa-instinct, doen, natuurlijker en aannemelijker te verklaren zijn door andere oorzaken. Bijen zwermen klaarblijkelijk onder de leiding of onder den invloed van enkelingen; en er zijn slechts een paar goede oogen noodig om te ontdekken, dat er volop treuzelaars en sukkelers zijn in het proces. Ze worden niet alle tegelijk boos, maar achtereenvolgens; niet omdat een massa-instinct haar tot boosheid noopt, maar omdat een geprikkelde bij een doordringenden geur van zich geeft, of een strijdlustig gezoem aan-

HET KEIZERLIJK PAVILJOEN IN HET FORT TE AGRA.

DE TADSIJ-MAHAL TE AGRA.

heft, en de andere ruiken den geur, of hooren 't gezoem en worden er door aangestoken, elk door haar eigen zinnen en door de werking van haar eigen beweegredenen. Op een heeten dag zal men een paar bijen bezig zien met haar vlerken lucht in den korf te waaien, en als deze moe worden nemen andere haar plaats in; maar als het een massa-instinct was, dat haar drong, zou men al de bijen op 't zelfde oogenblik aan 't waaien, of druk in de weer vinden. Wat het instinct om honing te maken betreft, op elken dag vroeg in 't voorjaar zult ge een paar bijen aan 't werk vinden in de naaste kas, terwijl de andere, van wie verondersteld wordt, dat ze door dezelfde gemeenschappelijke neiging gedreven worden, lui en behaaglijk in den korf zitten, of anders honing aan 't eten zijn, gauwer dan die ondernemende bijen ze kunnen maken.

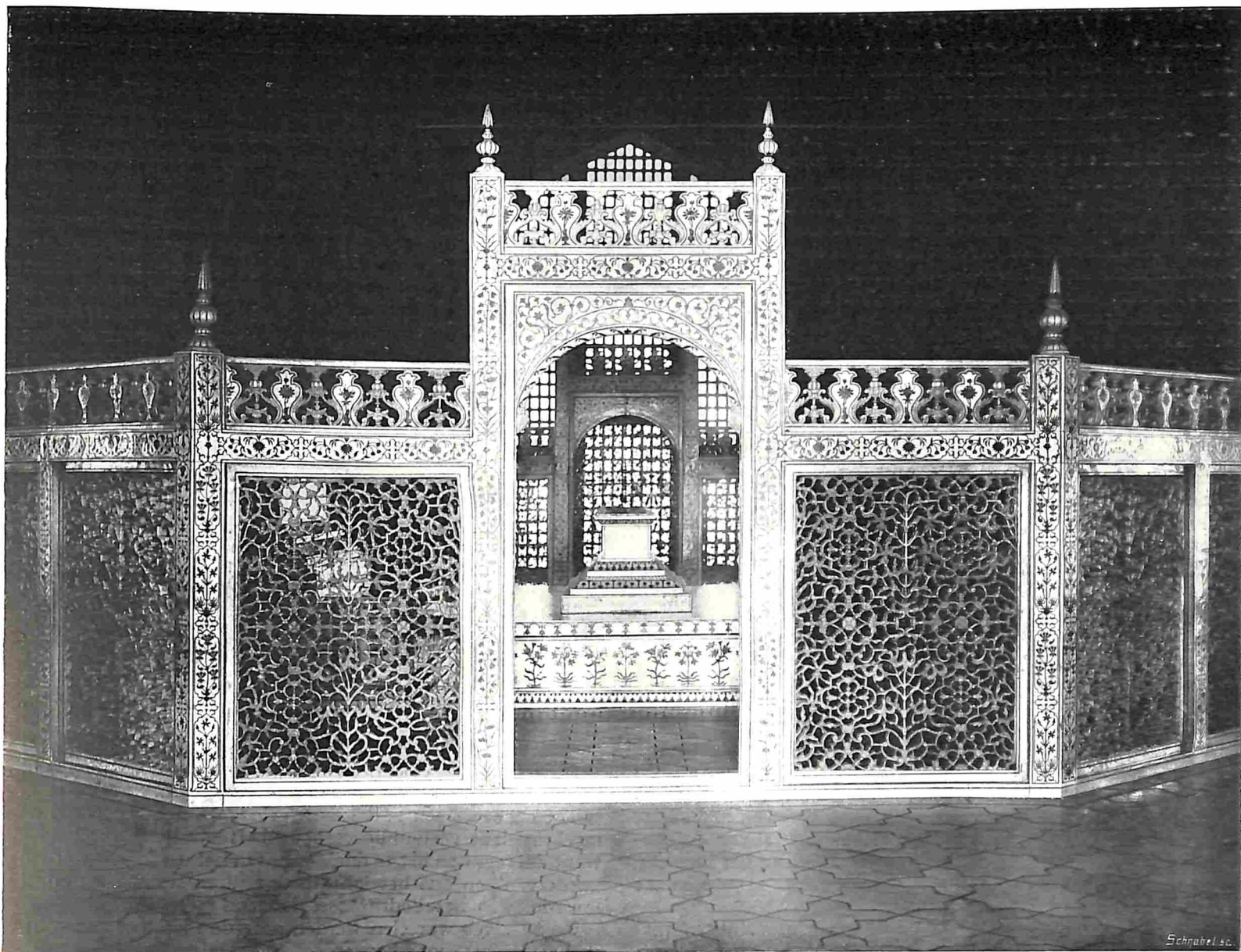
Ik ben daarom van oordeel, dat de communistische bijen er enkele eigen neigingen op nahouden, en elk vertoon van dat eigene is zoo in strijd met de theorie van het massa-instinct, dat het Spencers omschrijving van de tragedie schijnt toe te lichten, die luidt: „een theorie, door een feit te niet gedaan.” Kortom, bijen hebben ons gewone gemeenschapsinstinct buitengewoon ontwikkeld, of overontwikkeld, en mogelijk hebben ze ook, evenals de hogere soorten, een sterker of zwakker nabootsingsinstinct; maar dit zijn geheel andere zaken, natuurlijker, en meer in overeenstemming met de feiten, dan het genoemde massa-instinct.

Een wetenschappelijk vriend, een vogelkundige, zoo'n scherp waarnemer als ik er nog nooit een tweede ontmoet heb, heeft een merkwaardige verklaring geleverd over het groeps- of kuddeverschijnsel, dat we hier beschouwen. Hij vindt weinig bewijsgrond voor een massa-instinct, dat verschillen zou van onzen bekenden gemeenschapszin; maar hij heeft zich dikwijls verbaasd over de vlieg oefeningen van vogels, en is er twee keer getuige van geweest, dat er zich een schrik of waarschuwing geluidloos onder een kudde verstrooide beesten

verbreidde; en hij verklaart die opgemerkte feiten met de veronderstelling, dat de geest (of wat aan den geest verwant is) van de lagere soorten dikwijls niet van binnen-, maar van buitenuit wordt bewogen — d.w.z. niet door instinct of door zintuiglijke indrukken, niet door wat zij of andere van hun soort kunnen zien of hooren, maar door een onbekenden invloed van buitenaf. Mijn rendieren snelden weg, meent hij, en mijn binnenkomende plevieren keerden zich als één vogel van mijn lokvogels af, omdat een waarschuwend ingeven hen overviel op een tijdstip, toen ze in gevaar verkeerden, maar het niet wisten; en ze gehoorzaamden er aan zooals ze gehoorgeven aan al hun ingevingen, zonder bewuste gedachte, of zonder te beseffen wat ze doen, of waarom ze het doen.

Dit brengt ons op een heel moderne psychologie, die geneigd is den geest veel meer te beschouwen als een gedachten-ontvangend, dan als een gedachten-voortbrengend instrument, en daar voel ik wat voor; maar hier is ook een wederopleving van het onstoffelijke massa-instinct en andere fantastische, of romantische begrippen, die 't juist-waarnemen in den weg staan. Als de *anima* van een dier zoo gevormd is, dat het ingevingen ontvangen kan uit een geheimzinnige en onbekende bron, wat belet haar dan, om zulke geluidloze ingevingen van een andere, een *anima* als zij zelf, te krijgen? En waarom moet er een onbekende „kracht” gezocht worden voor de waarschuwing aan mijn rendieren of mijn plevieren, als een van de dieren 't gevaar zag en er bewogen genoeg door was om een geestelijke alarmklok te luiden?

De moeilijkheid bij den uitleg van mijn vriend en bij alle andere, die ik tot dusver heb gehoord, of waar 'k over gelezen heb, is tweevoudig. Ten eerste, verklaart hij, evenzeer als de theorie van het massa-instinct, eigenlijk niets, maar vervlucht in een andere te zoeken, of de eene moeilijkheid, door zijn toegewezen, die placht te leeren op de wijze van zijn school, dat

GRAF VAN „VROUWE ARDSJMAND”, GEMALIN VAN SJAH DSJAHAN, IN DE TADSIJ-MAHAL.
HET GEHEEL IS VAN FIJN BEWERKT WIT MARMER.

de aarde stil stond, omdat ze op den rug van een grooten olifant rustte. Dit was overtuigend, tot een nadenkend kind vroeg: „maar de olifant, waar staat die op?” Zoo voel ik me, als ik een verstandig rendier, of een plevier aan een onbekend gevaar zie ontvluchten, en iemand zegt me, dat ze een ingeving van buitenaf hebben gekregen tot de vraag geroept: „waar kwam die ingeving vandaan, en wie zond ze?” Want zulke neigingen druppelen niet als regen uit de wolken, of vallen als appels van onzichtbare boomen; ze moeten hun bronwel hebben in het een of andere levende, denkende wezen, dat de neiging moet voelen, eer het die aan anderen doorzendt.

Menschelijkerwijs is er geen andere verklaring begrijpelijk.

Dit leidt tot het tweede bezwaar tegen de theorie eener ingeving van buitenaf, en tegen elke opvatting van een gezamenlijk of onstoffelijk massa-instinct — namelijk: dat ze in tegenspraak is met alle vroegere ondervinding omtrent het in de natuur levende dier, of tenminste met alle opvoedkundige ervaring, die open ligt voor onze waarneming. Aan elk dier, vogels ook, zijn eigen zintuigen geschonken, eigen verstand en een *anima* voor zich alleen; en elk begint zijn ondervinding als sterveling niet in een groote groep of kudde, maar altijd in z'n eentje, onder de hoede en leiding van een moederdier dat een veilige kennis heeft van een wereld, waar het jong een vreemdeling in is. Zoo neem ik het onschuldige hertekalf waar, als het de behoedzame oude hinde begint te volgen, of de nauwelijks vlugge snip, als ze onder beproefde leiding het nest verlaat, of het jong met zijn verwonderde oogen, als het uit zijn hol te voorschijn komt op den roep van de magere oude moederwolf. In al die gevallen zie ik een moeder, die verstandig voor haar jongen zorgt, ze eten verschafft, ze voor gevaar beschermt, ze nu eens samenroept, dan weer zegt zich te verstrooien; en voor mijn oogen leeren deze onwetende jongen zich snel aan te passen bij de gewoonten van de moeder en aan elk sein van haar te gehoorzamen. Soms zie ik ze duidelijk, als er de een of andere zwijgende gedachtenwisseling

tusschen hen plaats heeft (verwant misschien aan dat wat er gebeurt, wanneer we den blik van een vriend opvangen en onze gedachte of bevel door een volle kamer tot hem zenden), en het heeft me zelfs toegeschenen, zooals elders in onze waarneming van wolven- of vossenholen vermeld is, dat de jongen deze zwijgende gedachtenwisseling gauwer verstaan, dan ze de beteekenis leeren begrijpen van hoorbare kreten die voedsel of gevaar beduiden. *(Wordt vervolgd).*

De gezondheid in het spreekwoord.

Als het waar is wat de woordenboeken als definitie van een spreekwoord geven, nl. dat het een kort en krachtig woord is dat praktische levenswijsheid inhoudt of de uitkomsten van ondervinding en opmerkingsvermogen samenvat, dan moet er te leeren zijn uit de volgende uit vele talen bijeengegaaarde spreuken, de gezondheid betreffende:

— Sta altijd van tafel op met nog wat eetlust, dan zult ge u nooit zonder eetlust aan den disch behoeven te schikken.

— Beter een maaltijd over te slaan dan er honderd dokters op na te houden.

— Gezondheid en opgeruimdheid gaan altijd samen.

— Sober leven en zich niet ergeren, houden een mensch gezond.

— Wie zich ergert vóór het noodig is, ergert zich meer dan hij behoeft.

— Drinken bij het eten en knopen losmaken daarna bederven je figuur.

— Een mensch sterft aan de ziekte waar hij bang voor is.

— Wie leeft zonder maat, sterft zonder eer.

— Leef niet om te eten, maar eet om te leven.

— Graseten waar liefde woont, is beter dan een gemeste os te slachten waar tweedracht heerscht.

— „Maak 't je niet moeilijk” en „leef lang” zijn broertjes.

G.

EEN VERGETEN EILAND.

HET eiland Tholen is, naast Noord-Beveland, wel het minst bezocht en het minst bekend van de Zeeuwsche eilandengroep.

Op oude kaarten zien we, dat het eiland eertijds uit verschillende kleinere eilandjes bestond, gescheiden door smalle en bredere wateren, die successievelijk alle werden ingedijkt, zoodat men ten slotte één eiland verkreeg, dat naar de voornaamste plaats, den naam Tholen ontving.

Aan geen eiland is beter de eeuwenlange en nog steeds voortdurende strijd van den Zeeuw tegen het water te demonstreeren. De talrijke binnendijken, die het eiland kris-kras doorsnijden, getuigen er nog op sprekende wijze van, dat het „land van Tholen” langzaam, stukje voor stukje is opgebouwd en met moeite is ontwoekerd aan de zilte baren, die het aan alle zijden omspoelen.

Op sommige plaatsen zijn deze binnendijken, zorgeloos en onnadenkend als polderbesturen wel eens kunnen zijn, doorgegraven, hier en daar zelfs over een niet onaanzienlijke lengte geheel verdwenen. Daaraan is nu paal en perk gesteld. De hooge vloed, die Tholen herhaaldelijk zoo zeer geteisterd hebben, hebben afdoende bewezen, dat de rol van deze binnendijken nog geenszins is uitgespeeld.

Als de hoogopgezweepte wateren over de te lage buitendijken stroomden, zelfs groote gaten bijten op zwakke en niet afdoend beschermde plaatsen, moeten de binnendijken weer als waterkeering fungeren. En waar deze nu of te laag zijn en gedeeltelijk zijn weggegraven, daar loopen niet alleen de landerijen onder, die onmiddellijk aan de waterzijde zijn gelegen, maar overstromen ook de daarachter liggende polders.

Mooi is het eiland Tholen niet. Bosch, duin en strand ontbreken er geheel. De eenige schoonheid, die men er vindt, is de weelde van de vruchtbaarheid der vette akkers, der weldoorvoede runderen, juist genoeg in aantal om de een-tonigheid van het landschap te breken, en van het krachtig paardenras, dat in tragen gang het kouter door de zware klei trekt.

De vrouwen dragen een lange kanten staartmuts, met een overdaad van gouden krullen, bellen en spelden getooid, een opschik, die wel sterk afsteekt tegenover de eenvoudige kleedij der mannen, die de gewoon burgerlijke kleeding dragen. De kleurige en frissche tinten, die de Zuid-Bevelandsche en Walchersche kleederdrachten kenmerken, missen we in den „Thoolschen dracht”. Toch is het jammer, dat deze aan het verdwijnen is. Nog eenige generaties en de sierlijke muts zal niet meer op de hoofden der Thoolsche schoonen prijken, maar slechts in het mahoniehouten, met koperen beslag versierde kabinet worden aangetroffen.

Dat het eiland Tholen zoo weinig bekend is, vindt, naast het ontbreken van natuurschoon, zijn oorzaak in de gebrekkige communicatiemiddelen naar en op het eiland.

Vóór den oorlog had men, uit Holland komende, de keus tusschen de Zierikzeesche, de Middelburgsche en de zoogenaamde tramboot. 1) Tegenwoordig heeft men geen keus, maar is aangewezen op de weinig luxueuse Zierikzeesche boot, die slechts twee maal per week van Rotterdam naar Zierikzee vaart, en op dit traject ook Stavenisse, op de westpunt van het eiland Tholen gelegen, aandoet.

Nog maar kort geleden kon de reiziger dan zien, hoe de Apostelpaarden of de fiets hem langs de slechts matig onderhouden wegen over het eiland voerden, óf hij was verplicht zich

1) Sinds Januari j.l. is deze laatste dienst weer hersteld.

voor veel geld in een rijtuig voort te laten sjokken naar „de stad aan het veer”, waaraan Haspels zulke idyllische brieven heeft gewijd.

Tegenwoordig is de toestand wel wat verbeterd, daar een motor-omnibusdienst de verbinding over het eiland onderhoudt.

Jaren geleden is er sprake geweest van den aanleg van een tramlijn. Er is zelfs concessie voor verleend, maar het is nooit tot een begin van uitvoering gekomen.

Dit plan is van de baan en vervangen door een ander, dat aan „het land van Tholen” een spoorbaan zal brengen, die, zig-zag over het eiland loopende, alle dorpen zal aandoen. Was de oorlog niet tusschen beide gekomen, dan zou wellicht de trein reeds rijden en Tholen uit zijn isolement zijn opgeheven.

De aanleg van de spoorlijn zal voor Tholen van tweeërlei beteekenis zijn. Ten eerste zal het reizigersverkeer er door toenemen, maar ook zal de afvoer van de landbouwproducten er door gebaat zijn.

Bijna het geheele eiland toch is bouwland. Alleen in het midden vindt men den zoogenaamden „Weidehoek”. Daar is de kleilaag zoo dun, dat er van een geregelde bebouwing geen sprake kan zijn. Daar ziet men weide aan weide, met slechts een enkel stuk akkerland er tusschen. Maar overigens is het overal juist andersom: bouwland en nog eens bouwland met slechts hier en daar een weide.

Landbouw is dan ook de voornaamste tak van bestaan der eilandbewoners; veeteelt komt slechts op het tweede plan, terwijl de industrie er totaal niets heeft te beduiden. Een enkel klein leerlooierijtje, wat vlasserij in den winter, ziedaar alles.

In sommige gemeenten heeft men eertijds een bierbrouwerij gehad, en in de meeste trof men één of twee meestoven aan, maar deze zijn óf gesloopt óf voor andere doeleinden in gebruik genomen.

Ik vermoed, dat menig lezer niet zal weten, waarvoor een meestoof diende, vandaar hier een korte uiteenzetting.

Tot ongeveer een halve eeuw geleden werd in Zeeland de meekrapplant veelvuldig verbouwd. Hoewel de wortelen — want daarom was het te doen — pas in het derde jaar werden „gedolven” en dus het land in drie jaren slechts één oogst leverde, was het bedrijf zeer loonend.

De gedolven wortelen werden naar de meestoof gebracht. Dit was een groote houten schuur met een zoldering van

latwerk, waarop de wortelen werden uitgespreid. Beneden werden turfuren ontstoken en door de ontwikkelde hitte werd de meekrap gedroogd of zooals men zei „gestoofd”.

Vervolgens werden de wortelen gezuiverd, in stukken gebroken en tot pulver gestampt. Dit laatste gebeurde echter niet meer in de meestoof, maar in een ander — in den regel steenen — gebouw, dat den naam van „Stamphuis” droeg.

In de gestampte of onberooft mee zat nu nog de bast. Deze werd verwijderd en de aldus beroofde, zuivere of fijne mee was voor het gebruik gereed. Ze leverde door toevoeging van aluin een mooie en deugdelijke roode verfstof: het Turksch rood en door menging met ijzeroxyde een zwarte kleurstof.

Zooals we al zeiden: het bedrijf was zeer loonend. Wanneer de campagne was afgelopen en de afrekening plaats had, gebeurde het niet zelden, dat de boeren met slede en paard naar de stoof reden, om de zware zakken zilvergeld huiswaarts te voeren!

Verskillende werklieden vonden in de wintermaanden hun bestaan in de vele meestoven, die men niet alleen in Zeeland, maar ook op de Zuid-Hollandsche eilanden en in westelijk Noord-Brabant aantrof.

De St. Annalanders waren vermaard als knappe meebereiders. Jaarlijks vertrokken er tegen de maand September wel 500 personen uit dit dorp —

Foto C. Steenberg.

EEN VERGETEN EILAND.
DE THOOLSCHES STAARTMUTS.

het geheele huisgezin trok mee — om in de verschillende meestoven te gaan werken. Pas in de maand April of Mei keerden ze terug.

In iedere inrichting waren drie mannen, op wie het vooral aankwam. Dit waren: de droger, de stamper en de draaier of drijver. Deze laatste bediende de verschillende werktuigen.

Dit drietal werd in vele gemeenten nooit met een anderen naam betiteld. Hun familienaam raakte in het vergeetboek en thans nog, nadat het bedrijf reeds een veertig jaren is stopgezet, kan men de afstammelingen van deze werklieden hooren betitelen als: Maatje van Dirkje van Izak van den Stamper, óf als Willem van Geertje van Arie van den Droger.

In 1868 gelukte het aan de scheikundigen Groebe en Lieberman de alizarine uit koolteer te bereiden. Deze ontdekking werd voor de meekrapcultuur noodlottig. De kleurstof, aldus langs chemischen weg verkregen, bleek even goed als die de mee leverde en..... was veel goedkooper.

In zeer korten tijd moesten nu de boeren de teelt van dit gewas — als niet meer loonend — staken.

Toen was Holland in last! Een aanzienlijk deel van den bodem was voor de meekrapcultuur in gebruik geweest.

Door den langzamen groei der wortels en het weinige voedsel, dat de plant aan den bodem onttrok, werd de akker als het ware weer van zelf geschikt voor den verbouw van andere gewassen. Dit was in den tijd, toen de boer alleen op stalmeest was aangewezen, een groot voordeel.

De landbouwende stand heeft dan ook kwade jaren doorgemaakt. Wel ging men zich op den verbouw van suikerbieten toeleggen, maar deze wortelen eischen, om een hoog suikergehalte te verkrijgen, een goed bemesten bodem.

In den beginne waren de resultaten van deze teelt dan ook niet schitterend, mede door de nog onvolkomen wijze, waarop men in de suikerfabrieken de zoete stof uit de bieten haalde. Toen de techniek echter ook hier te hulp kwam, de boeren hun zin voor behoudendheid wat op zij hadden gezet en rijkelijk met kunstmest gingen werken, werd de teelt van dit gewas voor menig landbouwbedrijf de kurk, waarop het dreef.

De plaatsen, die men op het eiland aantreft zijn, enkele geluchten niet meegerekend, zeven in getal. Ze zijn alle zeer net en welvarend. De malsche regen van O. W. is ook hier zoo milde-lijk gevallen, dat armoede er vrijwel onbekend is.

Aan den westelijken uithoek vinden we aan zijn lange hoven het aardige Stavenisse, als tegen den beschermenden dijk aangekropen. De nette Voorstraat wordt aan het eene uiteinde door het Raadhuis, aan het andere door de Ned. Herv. Kerk afgesloten.

Deze kerk is enkele jaren geleden vernieuwd. Het oude verweerde kerkje was te klein en bouwvallig en werd daarom vervangen door een modern gebouw. Wat jammer was, want smakeloozer kerk kan men zich moeilijk denken.

De ± 20 M. hooge toren is behouden gebleven. Wel is er op het gemeentebestuur grooten aandrang uitgeoefend om ook dezen — als een sta in den weg voor het verkeer — te sloopen, maar gelukkig zonder resultaat.

Boven den toreningang vindt men een steen met een uitgekapt wapenschild. Als schildhouders doen dienst een man in 17de eeuwse kleederdracht en een wildeman. Er onder staat: 1672, wellicht het jaar van stichting van den toren.

Van binnen maakt de kerk een veel beteren indruk, niet het minst door de gekleurde glasramen, maar ook door den preekstoel en de eikenhouten banken, die men, van de verflaag ontdaan, weer in het nieuwe gebouw heeft geplaatst. Het sieraad van de kerk is echter het wit marmereen praalgraf, opgericht ter gedachtenis van Hieronymus van Thuyt van Serooskerke, heer van Stavenisse.

Dit rijk-versierde praalgraf is door niemand minder dan Rom-

Foto C. Steenbergk.

EEN VERGETEN EILAND.
VROUW MET DE THOOLSCHÉ STAART.
MUTS. VAN VOREN GEZIEN.

bout Verhulst gebeiteld. Het meer dan levensgrootte beeld van den doode ligt in volle wapenrusting uitgestrekt op het voetstuk, dat boven den grafkelder staat. Twee engelen dragen helm en handschoenen, terwijl op een wit marmereen plaat in gouden letters een graf-schrift in het Latijn is aangebracht, waarvan de vertaling aldus luidt:

Grafschrift.

van den Zeeredelen en Zeergeleerden Heer Hieronymus van Thuyt van Serooskerke, heer van Stavenisse. Serooskerke, Oud- en Nieuwkempenshofstede, Zuidmoer enz. Door de Toolsche burgerschap afgevaardigd als raadsheer naar de vergadering van de staten van Zeeland.

Overleden te Veere in het jaar 1669 den 22sten April.

In dit marmereen graf ligt de groote Hieronymus van Thuyt, een eer van den ouden adel, een sieraad van de Muzen en het Vaderland. Hij stierf na 11 maal 5 jaren van zijn leven volbracht te hebben. Spaar, bid ik, uw tranen, en onderdruk uw ijdel geweest. Wie, o lezer, sterft rampzalig, die goed geleefd heeft?

In 1878 is het monument op kosten van Mr. W. R. Baron van Thuyt van Serooskerke te Zuilen gerestaureerd.

De kerk is in het bezit van vier zilveren bekers en vijf zilveren schotels, haar geschonken door een drietal vrouwelijke gemeenteleden in de jaren 1707, 1732 en 1747.

Een fraai zilveren doopbekken werd in 1830 aangekocht uit een legaat van /500, door Huibert van Rossum en zijn echtgenoot Jacomina Eerland aan de kerk nagelaten.

De ambachtsheerlijkheid kwam in 1760 door koop in het bezit van drie heeren, te weten: Anthonie de Clercq, Baljuw en rentmeester, Cornelis van der Lek, secretaris en dijkgraaf, te Stavenisse en Breekpot. Deze laatste woonde te Zierikzee, waar hij procureur was.

Ze is al spoedig in handen van één dezer familie's gekomen, die den naam Van der Lek de Clercq aannam, toen Theodorus de Clercq, die met Elisabeth van der Lek gehuwd was, in 1767 ambachtsheer werd. Nog steeds is de heerlijkheid in het bezit derzelfde familie.

Toen het „tiendrecht” nog bestond, kon men iederen zomer te Stavenisse getuige zijn van een eigenaardige gebeurtenis. De Ambachtsheer, die te Zierikzee woonde, kwam met zijn vrienden naar het dorp en nadat de „tienden” aan de boeren waren verpacht — een handeling, waarbij de wijnflesch niet werd gespaard — vereenigden de Zierikzeesche heeren zich aan een vroolijken disch. Was de maaltijd afgelopen dan werden de ramen voor de bovenverdieping van het hotel hoog opgeschoven en vermaakten de heeren zich met het werpen van muntstukken onder de toegestroomde jeugd, die dan al grabbelende en vechtende ruimschoots met emmers water werd overgoten!

Niet zelden gebeurde het daarbij, dat sigaren, taartjes en puddingen eveneens hun weg door het raam vonden!

Vlak bij het dorp vindt men het zoogenaamde Bosch, dat echter sinds lang geen bosch meer is.

Hier lag het slot van Stavenisse, door Hieronymus van Thuyt van Serooskerke in de 17de eeuw gesticht. Het is nu geheel verdwenen. De gracht is echter nog aanwezig. Een brug leidt naar den grond die eens het kasteel droeg, doch nu als moestuin in gebruik is.

Langs hooge schaduwrijke dijken en zonnige wegen bereiken we St. Annaland, evenals Stavenisse een welvarend maar stil landbouwdorp, dat ons vooral treft door zijn steil oplopende Voorstraat, die weer naar den dijk voert, welke ons naar Oud-Vosmeer leidt.

St. Annaland is genoemd naar St. Anna, als beschermheilige van Anna van Ravenstein, de gemalin van Adolf van Kleef, die op den 6den Januari 1476 het octrooi ontving tot bedijking der schorren.

Op het Raadhuis wordt een ruitvormig schilderij bewaard, waarop deze heilige Anna is afgebeeld. Zij is gezeten op een heuvel in een bergachtig landschap. Op haar knie zit Maria, met het kind Jezus op den schoot.

Bovenaan leest men:

Altijd het groeyede.

Verder vindt men er de wapens op van Herman van Bourgondië, Don Juan de Manuel en van Leon.

Vermoedelijk is de schilderij een geschenk van Herman van Bourgondië, die in 1591 — welk jaartal het stuk draagt — heer van St. Annaland was. De naam van den schilder is onbekend.

In de Voorstraat vindt men een huis, dat bijzonder goed verzorgd smeedwerk in zijn oud-Hollandschen gevel vertoont. Het dagteekent waarschijnlijk uit het eind der 16de of het begin der 17de eeuw.

In deze woning was het, dat volgens de overlevering de brand een aanvang nam, die St. Annaland in het jaar 1692 zoo hevig teisterde.

Een beschrijving van dezen brand berust bij den tegenwoordigen ambachtsheer.

De schrijver, J. van Diest, deelt mede, dat „nu vrijdagh laest cort aen de middagh een swaere brant” uitbrak. Aan de zijde, waar de schrijver woonde, was niet „een wooning vrij van de shade.” Slechts een achtstal huizen waren staande gebleven, waaronder dat van Dirck van Noordehuys, „en gelooft wert, dat hij of sijn vrouw daarvan de oorsaek is.”

De door den brand getroffen waren over de onvoorzichtigheid van hun dorpsgenoot zeer verbolgen, zooals uit het verdere schrijven van van Diest blijkt, waar hij, sprekende over het huis van Noordehuys, zegt: „welck voorhuys ik denk dat door desperaetheyt van de beschadigde ter neer sal werden gehaelt en nu al besigh zijn en alles ter roof wert aangevat, ja wel 250 sacke tarwe en andere waren is affgehaelt, voornoemde Van Noorde met sijn vrouw en kinderen op de vlucht.”

Gelukkig schijnen de geburen zich alleen tot een plundering bepaald te hebben en hebben ze aan hun voornemen om het huis te sloopen geen gevolg gegeven. Immers, wanneer het vernield was en weer was opgebouwd, zou dit een ander aanzien hebben, daar men op het eind der 17de eeuw geen trapgevels meer bouwde.

Diest deelt dan verder nog mede: „aen de rincke van de kercke staet niet een huys of 't is verbrant, aen de noortwesteinde staen maer 12 huysen, de nieuwe stove is mede verbrant, soo datter niet vrij en is gegaen, als de Kaay en de huysen staende op de mooldyck, alle de afgebrande soo beschadicht, dat de meeste daer niet een bedde hebben connen uyt krijgen, noch eenige kleederen, ja niet meer als de lieden aen haer lijf hebben, zeer jammerlijck om te sven, en den meeste lieden niet in staet om te connen weder opbouwen.”

De schrijver eindigt aldus: „ick en can door de groote alteratie niet meer schrijven, alsoo onse plaets te beklage is en veel lieden sallen moeten vertrekken soo sij niet geassisteert werden om weder op te bouwen.”

In het jaar 1682 werd bij St. Annaland een „so genoemde Walvis” gevangen. Hierover is een, nu zeldzaam, boekje geschreven door P. P. v. S. getiteld: *De Seldsaame en nooit gehoorte Walvisvangst, voorgevallen bij St. Annaland in ' jaar 1682, den 7 October, midsgaders een pertinente beschrij-*

vinge van de geheele Groenlandsche vaart, verhandeld in Prose en Versen. Nevens verscheide Saaken tot die Materie dienende.

Het werkje, waarvan in 1684 te Leiden een tweede druk verscheen, is verlucht met een tiental kopergravures, waarvan er zes op bovengenoemde Walvisvangst betrekking hebben. Let wel, men had hier niet te doen met het aanspoelen van een dood dier, neen, het was een springlevende vinvisch, die, verdwaald in de ondiepe Zeeuwsche stroomen, door een schipper en zijn zoon werd afgemaakt.

Den 5den October werd de „Visch” voor het eerst gezien door schipper Joost Kok in 't Goesche diep. Den volgenden dag zag een vijftienjarige knaap hem voor Kooltjesplaat. Vandaar heeft hij zijn reis blijkbaar voortgezet door het Keeten naar het Mastgat, waar hij den 7den October door Jan Abrahamsz. die met zijn vader aan het mosselrapen was, werd waargenomen. Vader en zoon liepen met een huak gewapend op den vinvisch toe, evenals verschillende andere personen, die daar ook aan het mosselrapen waren.

Toen het dier zich verwijderde, begaven Abramsz. en zijn zoon zich naar hun scheepje en voeren den „Visch”, die de Mosselkreek inzwom, na.

De visschers hadden den wind mee en zoo kwam het, dat ze, ofschoon de „visch” zoo hard zwom als een paard kan loopen, hem inhaalden en ze „bot” tegen zijn lijf aanzelden. Hiervan maakte de vader, die, of voor geen klein geruchtje vervaard was, of het gevaar niet besefte, gebruik, en hij sneed „staande in het Jagt ter fluks een stukje tussen de 4 en 5 duim breed en 6 à 7 duim lang uit de Vis”. In de aldus verkregen opening zetten zij hun dregge, 14 à 15 pond zwaar. Geen wonder dat de „visch”, die zich onder de operatie met het mes kalm had gedragen, er thans van door ging. En dit ging met zulk een kracht, dat de poot van de dreg afbrak.

De visschers zetten het gedierte echter na en nadat ze den vinvisch weer hadden bereikt, namen ze de groote dreg, ter zwaarte van 31 pond, en plantten die in 't zelfde gat. Hierbij liet Abramsz het niet. Hij „stiet er met 'et mes in so diep als hij kon, snijdende het gat lager na de buik toe en so diep, dat hij met de arm tot de schouder toe, daar in wroete.” De „visch” ging nu geweldig te

keer en spartelde zoo, dat de visschers „niet wisten waar zij 'er lijf van 't water zouden bergen”. Het roer werd van het vaartuig afgesmeten en slechts met de grootste moeite slaagden de mannen er in, het weer op zijn plaats te brengen.

De zoon werd bang en zeide: „vader, laten wij er afscheiden, hij zal het heele Jagtje om hals helpen.” De vader dacht er echter niet aan. Hij bleef het dier volgen, dat eindelijk op een zandbank stierf.

De visschers togen nu naar St. Annaland om hulp te halen. Velen kwamen een kijkje nemen en „elck sneed en tarnde baarden uit en bragt se na huis tot een eeuwige memory, dat zij die zelf met 'er eigen handen eer de vis noch ter degen koud was hadden uitgesneden.”

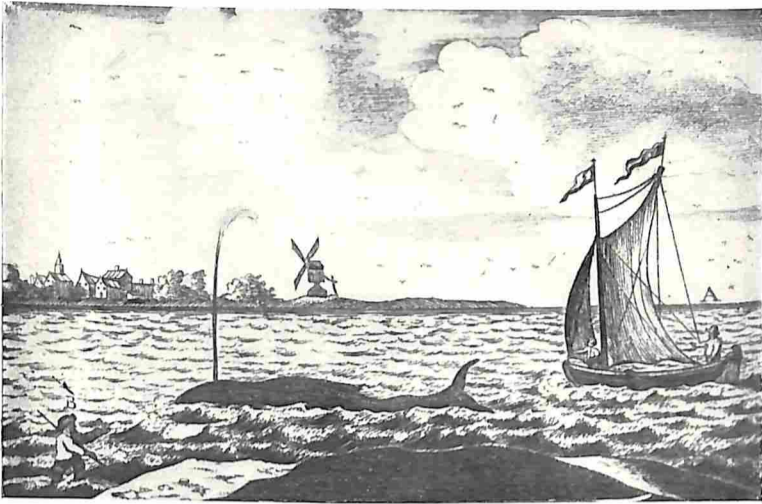
Het dier was 50 voet lang. Het kakebeen woog 146 pond. Het spek, dat er maar voor ongeveer de helft werd afgehaald, woog 5000 pond. Dit laatste werd gekocht door P. P. v. S., die juist te St. Annaland vertoefde en ook een kijkje was gaan nemen. Deze persoon was het ook, die de beschrijving heeft geleverd, waaraan wij het bovenstaande ontleenden.

Op het eenvoudige raadhuis te St. Annaland, dat aan de haven staat die naar de Mosselkreek voert, ziet men als

Foto Bruynzeel

OUDE GEVEL IN DE VOORSTRAAT TE ST. ANNALAND.

WALVISCHVANGST IN HET MASTGAT BIJ
ST. ANNALAND (1682).

windwijzer een vreemdsoortige visch. Wellicht moet het een vinvisch verbeelden en aldus herinneren aan de walvischvangst in de Zeeuwsche stroomen. Niet onmogelijk ook moet het een dolfin of toskop voorstellen. Den 9en April 1825 werden niet minder dan 36 van deze dieren op een zandbank tusschen St. Annaland en St. Philipsland gevangen. Sommige waren wel 7 ell n lang. De kleinste woog 300 Nederlandsche ponden, de grootste niet minder dan 5000 pond.
(Wordt vervolgd). J. M. DROOGENDIJK.

De Bloembladen van Lao-Tze.

29) DOOR J. ALLAN DUNN.

KEELER kon op Walton bouwen als op zichzelf. Hij had het huis met de markiezen en de bloembakken nog steeds in zijn gedachten, maar er konden gemakkelijk allerlei verklaringen wezen, en 't eenvoudigste was zich in verbinding te stellen met den chauffeur der Packard automobiël.

„Jaren en jaren heeft het mij gekost,” vervolgde Mc Vea, „vóór ik zeven der bloembladeren bijeengegaard had. 't Is een lange geschiedenis met vele hoofdstukken. Het eerste bloemblad raakte mij toevallig in handen en 't was pas toen het tweede op mijn weg kwam, dat ik een vermoeden kreeg, wat het geheel kon beteekenen. Sedert dien tijd heb ik door het Oosten gezworven en 't een na 't ander kreeg ik in bezit. Aan alle kleefde bloed, jongen, ik bemachtigde ze alle ten koste van menschenlèvens en van veel geld. Een angstig record. Zoo aanstonds zult ge het zevende zien... Ik was niet in staat het zelf te ontcijferen maar het gelukte mij den sleutel van een man te krijgen, die de meest ervaren Sanskriet-verklaarder is, een man met een moedervlek op de wang en wiens uiterlijk klopt met de beschrijving, door jou van Angus Mc Vea gegeven: Professor Mc Adie.”

Keeler spitste zijn ooren. De zaak begon helder te worden.

„Waar is hij?” vroeg hij.

„Daar zit hem de knoop. Want zie je, jij hebt Mc Adie den vorigen avond niet kunnen spreken, om de eenvoudige reden, dat hij verscheidene weken in Midden Amerika is geweest en nu aan boord is van de *Isthmian*, welke volgens de scheepslijst niet eerder in de haven loopt, dan overmorgen. Ik telegrafeerde hem gistermorgen 't verzoek, bij mij te komen na zijn aankomst en ik ontving antwoord van hem.

„Nee jongen, Mc Adie was het niet, maar iemand, die niet wist, dat Mc Adie naar Guatemala was en dacht met een pruik en een geschilderde moedervlek mij 't spoor bijster te doen worden. Ik denk, dat hij een andere reden voor zijn vermomming heeft gehad. Je zeide, dat er een soort van gelijkenis bestond tusschen deze Claire Arden en den man?”

„Ja.”

Mc Vea toonde meer practische sluwheid te bezitten dan Keeler hem toegedacht had na zijn gedaas over het geschenk van een lang leven.

„Kan je de gelijkenis bespeuren op deze plaat? Ik liet eens een opname van hem door den fotograaf nemen om zijn hoogte in verhouding tot de hem omringende dingen aan te geven. Hij zal dit voorval wel vergeten zijn.” Mc Vea grijnsde boosaardig.

Keeler bekeek de foto met een vorschende blik. „Dat is uw secretaris,” zeide hij. „Ik ontmoette hem. Dat is de gelijkenis, bij de mond en de kin. Het is moeilijk te verklaren, maar ik heb in het Oosten verstand van gelaatkunde gekregen. 't Is dezelfde vorm dien ik opmerkte onder aan Claire Arden's gelaat. Dit is Angus Mc Vea. Met een zwarten pruik en die moedervlek!”

„Dat dacht ik al, toen je mij over die telegrammen sprak,” zeide Mc Vea. „Er waren redenen waarom hij een wrok tegen mij kon hebben, ofschoon hij er niets van liet blijken. Hij was een koudbloedig werktuig. Hij kan best de telegrammen onderschept hebben. 't Was gemakkelijk voor hem, het huis in de zeven en negentigste straat tot woonplaats te kiezen, daar mijn huur een maand geleden verstreken was. Ongetwijfeld is hij de dief en het meisje is zijn zuster, of liever zijn stiefzuster.”

„Hoe heet hij?”

„Cartwright. Drie dagen geleden nam hij op mijn verzoek vacantie. Ik wilde hem liever niet om mij heen hebben, als ik het elixer bereidde. De jongen wist van je zending af en hij verbeeldde zich dat het vijftig duizend dollar waard was voor hem, die het bemachtigde en nog veel meer voor hem, die het kon beveiligen en het als lokprijs in het bezit kon houden. Het hoofd van den jongen is op hol gegaan met 't vooruitzicht een massa geld te verdienen. Wij zullen gauw genoeg van hem hooren, wat voor prijs hij vraagt, maar vóór dien tijd zullen we hem op 't spoor zijn. Het voornaamste is de priesters te misleiden.”

Keeler was het droevig te moede. Cartwright was een gewone dief en Claire Arden zijn medeplichtige. Dat was het geheim van de verborgen vijandschap welke hij bij haar gevoeld had. Zij was naar Shangai gegaan om zeker te zijn, wanneer hij aankwam en vertrok naar de Vereenigde Staten. Zij was een der meest verdorven avonturiersters. En hij meende nog al, dat zij met minachting neerzag op zijn beroep! Het scheen hem niet mogelijk toe. Hij wist dat hij in zijn hart wenschte, dat het niet mogelijk was, maar hier was het bewijs.

„Dan weet u zeker waarheen hij in Massachusetts gegaan is?” vroeg hij.

„Natuurlijk niet. Ik wist, dat zijn stiefzuster — die naar 't schijnt een handig meisje is geweest — een buitentje bezat. Cartwright zeide mij, dat hij daar zijn vacantie ging doorbrengen. Daarin blijkt hij de waarheid gesproken te hebben. Ik dacht er niet aan hem verder te vragen. Hij vertelde me, dat zijn zuster op reis was geweest en hij haar elken dag thuis verwachtte. De duivelsche jongen heeft me danig voor den gek gehouden.”

Mc Vea verscheen Keeler in een nieuw licht. De mystiek was verdwenen en Mc Vea was gezond en zag scherp met een sarcastisch gevoel van humor zijn verlies in. Terwijl Keeler meende, dat hij zeurde, had hij allang het geheim doorgrond.

„Dat huis is een paar deuren van 't uwe af in de zeven en negentigste straat,” zeide hij hardop. „Ik veronderstel, dat hij daar een kamer of kamers voor zijn zuster huurde,

DE OUDE STANDERDMOLEN TE ST. ANNALAND.

haar daar bezocht en dat zij, toen 't donker was, over de daken liepen en hun luik open lieten voor hun terugkeer."

"'t Zou mij zeer verwonderen, als je hypothese juist was," zeide Mc Vea droogjes. „Ik geloof, dat het huis met de gestreepte markiezen en de bloembakken een eerste klas pension is. Het was zeer eenvoudig — en doeltreffend."

De huistelefoon rinkelde op Mc Vea's lessenaar. Hij nam den hoorn op en reikte hem Keeler over.

„Je vriend Walton," zeide hij.

Keeler luisterde aandachtig.

„Ik ben in de kamer naast die van Redding," deelde Walton mede. „Even tevoren kwam zij open en ik besprak haar. Hij slaapt nog door het verdoovingsmiddel. Er is een badkamer tusschen, die aan zijn kant afgesloten is, maar ik kan hem hooren snurken. Als hij voor langen tijd vertrekt zal ik het je laten weten; ik zal hem niet uit het oog verliezen."

Keeler herhaalde het gesprek.

„Wij kunnen niets anders doen dan afwachten," zeide Mc Vea. „Ga mee naar hiernaast, dan zal ik je de zeven bloembladen toonen."

Hij ging hem voor naar een vertrek, dat als museum was ingericht en vol stond met Oostersche oudheden. Het werd door kunstlicht verlicht; de vensters waren gesloten met ijzeren luiken.

„Er zijn bouten voor," zeide Mc Vea.

Hij schoof een deur open, waarachter in den muur een safe stond, waarvan hij de zware stalen deur opentrok; vervolgens haalde hij een metalen doos te voorschijn waaruit hij een rondedoos nam, welke met purperrood fluweel bedekt was. Deze opende hij en liet de zeven bloembladen zien, die op een kussen van wit satijn lagen. Het kistje was opzettelijk voor hen vervaardigd en zij waren in den vorm eener bloem gerangschikt; elk blad besloeg een gedeelte van 't midden.

Keeler keek met belangstelling toe naar de dofgouden stukjes, zich verbazend over hun geschiedenis. „Er kleeft bloed aan. Met den dood gekocht, maar ten bate van het leven," zeide Mc Vea.

„Je zult opmerken, dat de letters in cirkels gegraveerd staan en elk van een verschillend blad afloopen. Er moeten acht zijn om het geheel

te kunnen ontraadselen. Zekere metaphysische opmerkingen zijn bestemd om de schroomvalligen tewaarschuwen, het overige is een formule of recept voor het koken van het elixer. Daarom liet ik je de kruiden meebrengen. Ik bezat ze wel, maar 't was beter frissche te vergaderen. En je bracht een mooie verzameling mee. Beschouw de bladen van naderbij, jongen, je hebt één ervan in handen gehad."

Op de achterzijden toonden zich de dikke knobbels van juweelen, de acht heilige stenen. Plotseling hield Keeler één der bladen dicht bij 't licht en uitte een kreet.

„Wat is er?" vroeg Mc Vea.

„Iemand heeft een afgietsel hiervan gemaakt," zei Keeler.

„Kijk, er kleeft een klein stukje gips aan de zetting van den juweel."

Mc Vea rukte hem het blad uit de hand met vuurrood gezicht en vlammeende oogen.

„Je hebt gelijk," zeide hij. „Cartwright is niet bepaald een dief uit geldzucht, hij heeft me van 't geheim beroofd, hij heeft dit kunnen doen, door de dingen naast elkaar te leggen. Hij heeft het geheel! Hij moet mijn vertaling kennen! Hij heeft mijn gesprekken met Mc Adie afgeluisterd! Hij — hij —"

't Gelaat van den geleerde werd purperrood en hij wankelde. Keeler ving hem op en zette hem op een stoel, en snelde daarna naar de andere kamer om whisky te halen. Bij zijn terugkeer snakte Mc Vea naar adem maar was weer tot spreken in staat.

„Ik moet mij zelf beheerschen," fluisterde hij. „Dank je.

jongen. Ik zal er een teugje van nemen. Verdund met Vichy. Die slimme duivel", mompelde hij „en ik hield hem voor een koudbloedig werktuig. Er is een lade op den bodem der safe, Keeler. Hier is de sleutel. Open haar en breng haar mij."

De lade was verdeeld in verschillende vakken, onder een dubbel deksel, dat zeer nauw sloot en de lucht weerde. Toen het opgelicht werd, vertoonden zich een dozijn of meer gedroogde grassen en bolgewassen, waarvan enkele geleken op die welke Keeler uit Tibet had meegebracht. Met bevende vingers nam Mc Vea ze van hun plaats. Onder de bovenste waren de vakken half gevuld met zaagsel. De geleerde kreunde.

„Hij liet ze zoo dat ik niet zou merken dat er iemand aan geweest was," zeide hij. „Eenmaal heb ik er naargezien om zeker te zijn, dat zij veilig waren. Ga terug naar je hotel, Keeler, en pers de waarheid uit dien schurk van een Redding. Moge 't je gelukken, jongen, die Cartwright heeft mij in waarheid het leven benomen!"

HOOFDSTUK XVII

DE CHAUFFEUR VERTELT.

„Hij snurkt nog," zeide Walton. „Om twee uur moet hij gewekt worden, dan heeft hij tijd genoeg om zich aan te kleeden vóór de chauffeur komt. Wat ben je van plan met hem te doen? Ik was van plan op te treden als detective tot jij kwam, indien er iets voorviel. Mij dunkt, ge behoeft slechts den naam Adler uit te spreken, om hem doodelijk te verschrikken."

„'t Is de kwestie, waarvoor hij meer bevreesd is, voor de priesters of voor de gevangenis," zeide Keeler. „Maar ik denk wel, dat hij 't te boven komt. Hij zal bij zijn ontwaken niet al te helder zijn. Misschien kunnen we bij hem komen vóór hij weer tracht te schieten, en kunnen we met hem onderhandelen. Als ik hem de vrijheid beloof, benevens de duizend dollar, welke hij van de priesters zou ontvangen, zal hij van vreugde opspringen, nu van alles af te zijn."

„Mc Vea gaf mij geld genoeg. Apropos, jij krijgt ook je deel, Walton, als je de zaak tot een goed einde brengt. 't Is Mc Vea's secretaris, die de poets gebakken heeft en Mc Vea is wanhopend. Hij

heeft een zoo groot mogelijk bedrag voor je diensten beloofd."

„Ik werk met jou, Keeler. Mc Vea ken ik niet. Als wij dezen talisman terugkrijgen zal ik hem verzoeken tot mijn expeditiekapitaal iets bij te dragen. Ik kom enkele duizenden te kort. Waarom hecht hij zooveel aan dit blaadje?"

Keeler vertelde 't hem en sprak zachtjes, opdat geen enkel ongewoon geluid tot Redding's kamer zou doordringen. Hun eigen deur stond op een kier en de badkamerdeur aan hun kant was open. Redding's snurkende ademhaling was duidelijk hoorbaar.

„Halfgaar," was Walton's kort oordeel over Mc Vea. „Hoe grooter appel, hoe rotter; overigens schijnen zijn hersens volkomen in orde. Maar 't is grappig, hoe lang zulk een legende blijft voortleven. Ik kwam nog nimmer met een stam in aanraking, of er was sprake van de een of andere fontein des levens of van een levensboom. Luister."

De telefoon belde in Redding's kamer. Keeler en Walton slopen op hun teenen in de badkamer. Driemaal ging de bel, vóór er beweging in het bed kwam en de voet van een man over den vloer schuifelde.

„Is 't twee uur? Best. Verbind me met 't restaurant."

Keeler keek naar zijn vriend en knikte. Het was Redding's stem. Eenige oogenblikken was er pauze voor de aansluiting.

„Het restaurant? Een kan met extra sterke koffie voor kamer negen-twee-vier. Neen, niets om te eten. Maar haast u."

(Wordt vervolgd).

EEN PRACHTIGE ROOS. (GOLDEN OPHELIA).

Mooie donkergele kleur, bloem alleenstaande op sterk opgaande stengels. Zeer rijkbloeiende roos, met al de goede hoedanigheden van Ophelia, waarvan ze een kruising is. Uit de kweekerij van G. A. H. Buisman & Zn. te Heerde.